

**Tatabánya Megyei Jogú Város József
Attila Könyvtár
munkabeszámolója
2023**

“Nyitottak vagyunk”

Tatabánya, 2024. 02. 20.

Készítette: Mikolasek Zsófia, igazgató

1. Rövid összefoglaló

a. sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)

Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár 2023-ban négy nagy sikert könyvelhet el:

1. Minősített Könyvtár Cím elnyerése
2. az MKE 54. Vándorgyűlésének lebonyolítása
3. Családbarát Szolgáltatóhely cím elnyerése
4. Az országban először az e-book kölcsönzés bevezetése (és ezzel összefüggően az online beiratkozás biztosítása a virtuális felhasználóknak)

Ezek bevezetésénél, elnyerésénél és lebonyolításánál nagyobb sikernek értékeljük azt, hogy könyvtárhasználati mutatóink minden területen növekedtek az általunk nagyszerűnek tartott 2022-es év mutatóihoz képest is.

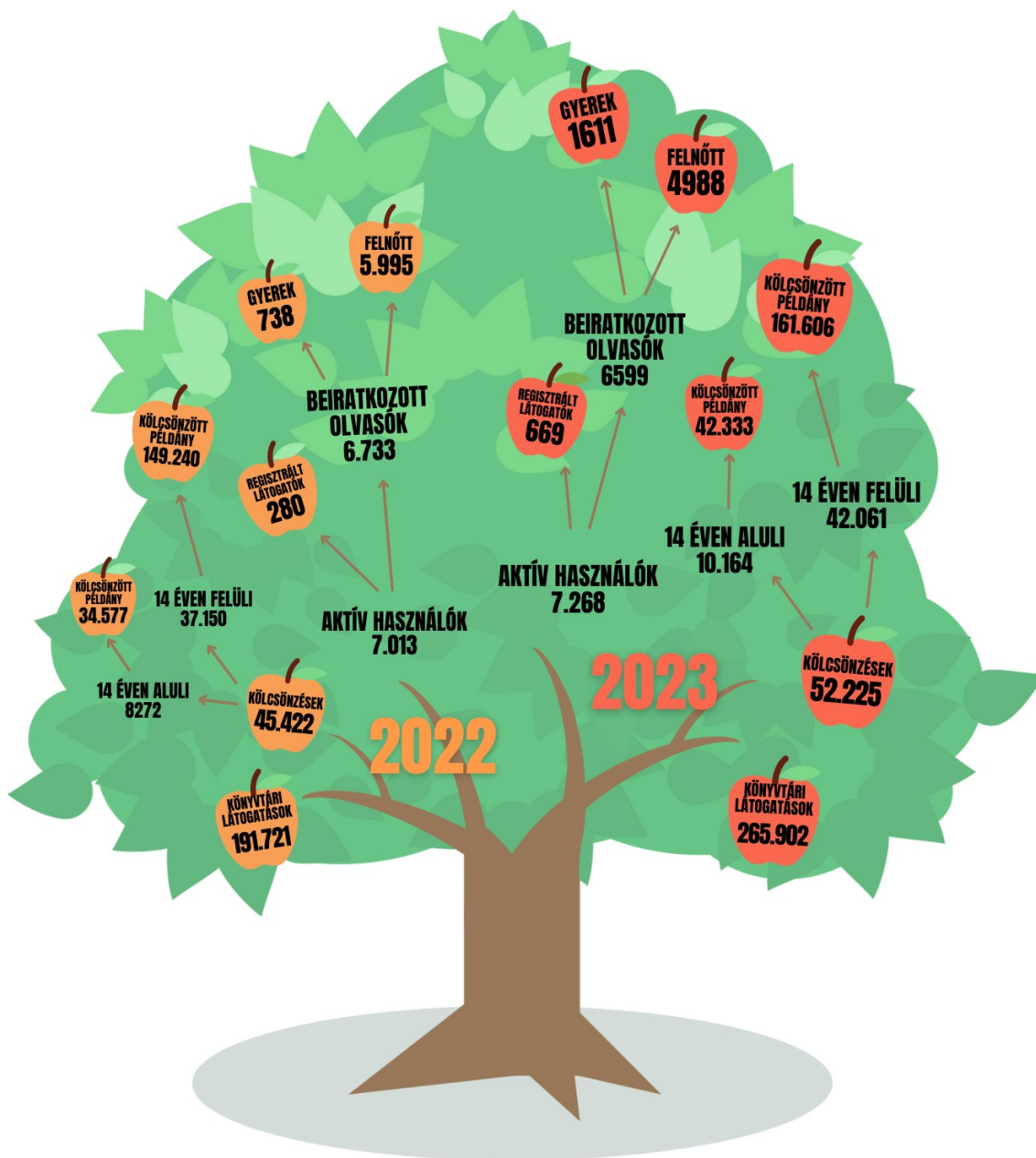
	2022	2023
Regisztrált használók	7013	7268
Kölcsönzött dokumentumok	183317	203939
Kölcsönzők	45422	52225
Könyvtári látogatások száma	191721	262268
Könyvtárhasználatok száma	490659	522184
Programok száma	438	455
Programokon résztvevők száma	11696	13394

Állományunkra különösen büszkék vagyunk, hiszen annak ellenére tudtunk növekedést elérni a kölcsönzések terén, hogy az állománygyarapításra fordítható keretösszeg és az állományba vett dokumentumok száma 2023-ban csökkent, és több fiókkönyvtárunk az év során tartós bezárással kényszerült takarékosági vagy karbantartási okokból

b. az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

Pozitív körülmények: a könyvtár munkatársi csapata, fenntartói, országgyűlési képviselői anyagi és erkölcsi támogatás, a tatabányaiak könyvtár iránti szeretete, nagyon jó intézményi kapcsolatok Negatív körülmények: megnyert pályázati támogatások megérkezésének csúszása, könyvbeszerzési keret értékének csökkenése, fiókkönyvtárak bezárása az energiaárak miatt

Könyvtárhasználat

2. Stratégiai célok végrehajtása

a. az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

2022-2027 stratégiánk konkrét céljai:

1. Az olvasási szokások fejlesztése
2. Szolgáltatásfejlesztés
3. Humán erőforrás fejlesztés
4. Közösségi tervezés
5. Élő kapcsolatok kialakítása

Tárgyévi stratégiai célkitűzéseink minden területen teljesültek. A legkiemelkedőbb eredmények:

- I. A 17 éven aluli beiratkozott olvasók száma 1637 főről 2359 főre, azaz 45 százalékkal növekedett
  - II. Online-szolgáltatások bővítése: ez év fontos eredménye az e-book kölcsönzés bevezetése volt. Megkezdjük az online beiratkozás és fizetés biztonságos bevezetését.
  - III. Teljesen új honlapot hoztunk létre
  - IV. Közös célért folyó munka: A vándorgyűlés megszervezése, a minősített könyvtár cím elnyeréséhez vezető út és az öt munkacsoport működtetése a kollektívát erősen koncentrálttá tette feladataink elvégzésében.
  - V. Nagy látogatottságú, színvonalas programok szervezése – összesen 588 programunk volt.
  - VI. Folyamatosan fogadtuk könyvtárunkban a civil közösségeket, és saját 18 kisközösségünket is életben tartottuk, működtettük, támogattuk.
- b. a pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését

Minden benyújtott pályázatunk stratégiai céljainkat erősítette. Ezek:

Humán erőforrás fejlesztés:

- Zöld hidak - nemzetközi zöldkönyvtári konferencia
- Zöldkönyvtári konferencia
- Népmese hete (Mesekonferencia)
- A József Attila Könyvtár dolgozóinak továbbképzése
- Színházbérlet támogatás

Az olvasási szokások fejlesztése:

- Manga ifjúsági olvasótábor
- Gyalogbéka olvasótábor 2023
- Gyalogbéka olvasótábor 2024

Közösségi tervezés:

- OKN Komárom-Esztergom vármegyében
- Öko-estek 1
- Öko-estek 2
- Zöld élőkönyvtár középiskolásoknak
- A József Attila Könyvtár közösségi programjai

Szolgáltatásfejlesztés:

- TextLib továbbképzés
- ODR támogatás

3. Szervezet

a. kompetenciafejlesztés

Mivel az OSZK által szervezett ingyenes képzések nagy része elmaradt, ezért továbbképzési lehetőségeink csökkentek. Ennek ellenére folyamatosan monitoroztuk a lehetőségeket. Folyamatosan frissülő tudástérképünkön rögzítjük a szervezet tagjai által szerzett kompetenciákat.

Külső képzések:

- Promtmaster Inc. Promtmérnöki tanfolyam - 1 fő
- Promtmaster Inc. Prompt Engineering tanfolyam - 1 fő
- Segédkönyvtáros képzés (Győr, Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér) – 3 fő
- Minőség és innováció a könyvtárban című tanfolyam – Könyvtári Intézet – 2 fő

Belső képzések:

- Rambala Éva: Szavak egymáshoz - az erőszakmentes kommunikáció alapjai tréning – 42 fő
- Hidasi Zsolt Milán: Adj esélyt!... – elsősegély-nyújtó tanfolyam – 42 fő
- Nagy Jenő: Minőségbiztosítás külső szemmel -42 fő

Konferenciák, szakmai napok:

- MKE 54. Vándorgyűlés – 42 fő
- KKDSZ Országos Tanácsülés: 1 fő
- Bagolyröpte – MKE Gyermekkönyvtáros szekció szakmai napja – 2 fő
- Győztesek konferenciája. A Minősített Könyvtár címet, Könyvtári Minőség Díjat frissen elnyert könyvtárak bemutatkozása – 5 fő
- Helyben vagyunk. Közkönyvtári konferencia a FSZEK-ben – 1 fő-
- Hagyományok és Kihívások szakmai konferencia az ELTE EKL szervezésében – 1 fő-
- Megújuló terek, megújuló szolgáltatások szakmai konferencia az Eötvös Károly megyei Könyvtárban – 5 fő
- 3 lépésben a partnerkapcsolatokról és erőforrásokról szakmai konferencia a Könyvtári Intézet szervezésében – 3 fő
- Innovációk, fejlesztések és újdonságok a JAMKban – 42 fő

Szakmai kirándulások:

- Magyar Nemzeti Filmarchívum -20 fő
- Országgyűlési Könyvtár – 20 fő

4. Infrastruktúra

a. fizikai terek állapotának változása

2023 során továbbra is fiókkönyvtáraink tereinek megújítására koncentráltunk:

- Felsőgallai Fiókkönyvtárunk (a belső megújulás után) kívülről is megszépült

- Kertvárosi Fiókkönyvtárunk 2024 elején nyithatott meg az anyaintézménye megújítása után. Ez a fiókkönyvtárunk új bútorokat és elrendezést kapott.
  - Újvárosi Fiókkönyvtárunk több szempontból is megújulhatott: festettünk itt és légkondicionálóberendezést is szereztünk önkormányzati támogatással
  - Bánhidai Fiókkönyvtárunk terei a kétszeresére nőttek szintén önkormányzati támogatással: a szlovák állomány és a gyermekkuckó és foglalkoztató kerülhetett így méltó helyre.
  - Népház úti Fiókkönyvtárunk tereinek hasznosításának újragondolása elkezdődött.
- b. infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása*
- 30 db számítógépet modernizáltunk (memóriabővítés, merevlemez csere SSD-re)
  - Beüzemeltünk két új szervergépet és modernizáltuk a rajtuk futó szolgáltatásokat (web szerver és TextLib szerver)
  - 8 db wifi hotspot beszerzése
  - Az egyik elavult hálózati switchet lecseréltük egy modernebb 48portos Layer3-as switchre -
- c. egyéb infrastruktúra:*
- a könyvtár tereiben új galéria felületet alakítottunk ki

5. Gyűjteményi információk

a. gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

Rendelések

A lenti táblázatban látható adatok jól tükrözik az év során bekövetkező árnövekedést a dokumentumok piacán. Jelenleg ez az egyik legaggasztóbb tendencia, mely könyvtárunkat érinti. Az áremelkedés és a kisebb rendelési keret miatt a fiókkönyvtáraink rendelési keretét csökkentettük le elsősorban, de a Központi könyvtárba is megszorításokkal jelezhetők állomány-gyárapítási javaslataikat a szaktájékoztató kollégák.

	2022	2023
Vásárolt dokumentumok száma	8169 db	6467 db
Vásárlásra fordított összeg	22 548 592 Ft	21 529 307 Ft

Állománygyárapítás

	2022	2023
Gyárapított dokumentumok száma	10 758	9242
Gyárapított dokumentumok értéke	29 602 139	27 987 603

Típus	Db	Érték
Vétel	5 673	16 465 357 Ft

Ajándék	3 354 db	10 317 462 Ft
Időszaki	215	1 204 784 Ft

Apasztás

		2022	2023
Apasztott dokumentumok száma	dokumentumok	2098 db	4 667 db
Apasztott dokumentumok értéke	dokumentumok	2 261 560 Ft	2 890 233 Ft

Az eddigi kiemeléseink (krimi, öko, romantikus, Szülők polca, ifjúsági) mellé kiemeltük a gyermekkönyvtári képregényeket az állományból.

b. gyűjteményfeltárás

Katalógusépítés

Az Állományfejlesztési és Olvasószolgálati Osztály munkatársai által a Textlibbe bevitt és módosított rekordjainak a száma 2023-ban 19.846 volt. A repertorizálást a Tájékoztató és Bibliográfiai Osztály munkatársai végzik az alábbiak szerint:

Rekordok analitikus feltárása:

a, ökocikk-tár: 2015 júniusától összesen 1875 cikk, tanulmány, értekezés található benne, ebből a 2023-as gyarapodás 226 tétel. 172 periodikából választják ki a tájékoztató kollégák a cikkeket és viszik be a katalógusba. Ez 12%-os bővülést jelent a 2022. évi adatokhoz képest.

b, helyismereti és öko-alkatalógusunk: 68 cikk anyaggyűjtése és bevitele

c, irodalmi könyveink analitikus feldolgozása: 307 irodalmi elemzés/tanulmány bevitele

d, irodalmi cikkek és segédállományok bevitele: 137 db feldolgozása

Tárgyszavazás:

- Deszkriptorok (129 mű, 8 testület, 96 alkotó, 1 földrajz): 234 db
- Helyismereti tezaurusz: 17 db

Egyéb feldolgozó tevékenység:

- Új forrás analitikus feltárása (2023. 1-10. szám)
- Könyvtári sajtófigyelések (2023. január-december)
- Megyénkről írták sajtóbibliográfia (2023. január-december)
- Thaly bibliográfia készítése
- a Komárom-Esztergom Vármegyei 24 Óra napilap deszkriptorozása és tárgyszavazása
- Komárom-Esztergom vármegyei mondák és legendák válogatott összeállítása (KE Vármegyei Önkormányzat kérésére)

c. állományvédelem

2023-ban folytatódtak az előző évben megkezdett kötetzeti munkák. Összesen 108 kötet időszaki kiadványt sikerült beköttetni.

Az állományba vett központi könyvtári könyveket egyenként RFID-taggel látjuk el. 2023-ban ez 6.075 db könyv RFID-matricával való ellátását jelentette.

A központi könyvtár olvasójegyeit alkalmassá kell tenni a főbejáraton való, zárva tartás utáni kapunyitásra (badge-elés). Az év folyamán 400 darab olvasójegynél biztosította ezt osztályunk munkatársa.

d. digitalizálás

A digitalizálás koordinálását a digitalizáló munkacsoport végzi. A 2023-ban digitalizált kötetek száma: 2294 db ebből:

- 2000 db teljes szövegű OCR-el
- 31 db OCR nélkül
- 263 db iskolai értesítő (1880-1945; OCR nélkül)

A kötetek nagy része egybekötött periodika, így a ténylegesen digitalizált dokumentumok száma jelentősen nagyobb. 2023-ban digitalizáltuk a helyismereti gyűjteményben található 2. vh. előtti iskolai értesítőket is.

6. Szolgáltatások (változások, trendek)

a. célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

Az idősothtonok, az óvodák, iskolák olvasói számára kidolgoztuk a testületi beiratkozás lehetőségét, melynek révén a könyvtárunkkal megállapodást kötött intézmények képviselői díjmentesen iratkozhatnak be és kölcsönözhetnek dokumentumokat.

Az Ifjúsági sarok dokumentumállományát folyamatosan bővítjük a 14-18 éves korosztály igényeinek megfelelően, különösen a képregényekre és társasjátékokra fókuszálva. A könyvtár Padlet.com-on létrehozott felületén névtelenül kérdezhet, írhatja meg ötleteit ez a korosztály. Az új honlapunkon ifjúsági címke segítségével találhatják meg a kifejezetten nekik szóló tartalmakat. Az ifjúsági sarok Instagram felületén rögtön értesülnek róla, ha új ifjúsági könyv kerül ki a polcra, és programokról, iskolai közösségi szolgálatos lehetőségekről is itt találnak híreket. Ősszel Mangásítsd a Négyszögletű Kerek Erdőt címmel alkotópályázatot hirdettünk középiskolásoknak. Kapcsolatban vagyunk a KEM IFE-vel, helyet adtunk a gyűléseiknek és különböző programjaiknak.

Nemzetiségi kisebbségek: német, szlovák, görög, lengyel és cigány nyelvű kínálatunkat az Országos Idegennyelvű Könyvtáron keresztül gyarapítottuk. Folytattuk a nemzetiségi cikkbibliográfia készítését. Felsőgallán német, Bánhidán szlovák külön gyűjtemény áll az olvasók rendelkezésére.

Hátrányos helyzetűek: Folyamatosan működik intézményünkben a „csendes óra” (nincs hangos telefonálás, hirtelen zaj stb.) autista olvasóinkra való tekintettel, valamint helyet biztosítottunk 2023-ban is az autista fiatalokból álló Tematikus Kamasz Klub összejöveteleinek is.

A Kék Kereszt anonim alkoholistákat segítő csoport továbbra is könyvtárunkban található péntekenként. Hangoskönyv állományunkat is tovább gyarapítottuk.

Idősügyi referensünk folyamatosan egyeztetett a városban működő idősothtonokkal és nyugdíjas klubokkal, akik javaslataikkal segítették a dokumentum-beszerzéseket és az igényeiknek megfelelő rendezvények lebonyolítását.

b. helyben elérhető szolgáltatások

Szolgáltatásaink listája honlapunkon elérhető: <http://www.jamk.hu/hu/szolgáltatásaink>

E beszámoló keretében azokra a szolgáltatásokra térünk ki, melyek 2023-ban kerültek bevezetésre, illetve megújításra:

- Könyvbox szolgáltatás 0-24 órában
- Adománygyűjtés a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület számára
- Testületi beiratkozások (lásd fentebb).

c. távolról elérhető szolgáltatások

Szolgáltatásaink listája honlapunkon elérhető: <http://www.jamk.hu/hu/szolgáltatásaink>, a leginnovatívabbak azonban álljanak itt:

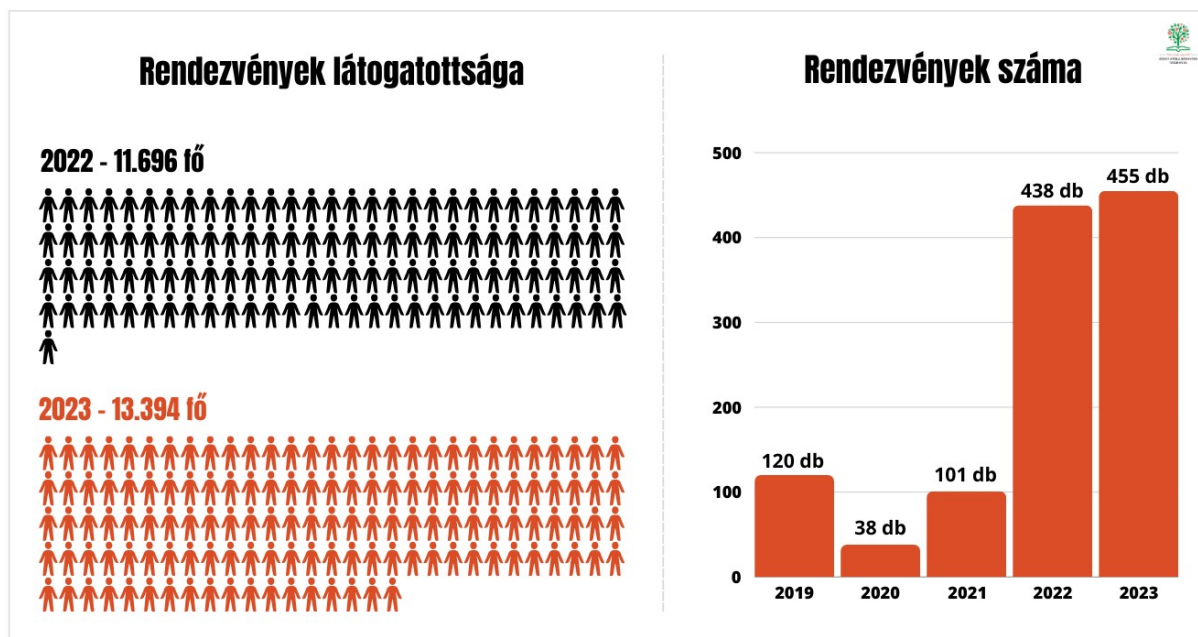
- E-book kölcsönzés
- E-könyvtár
- Saját fejlesztésű és előfizetett adatbázisok használata.
- E-tananyagtár: Bányászattörténet, Trianon és következményei, Színháztörténet Komárom-Esztergom megyében, Textlib IKR.
- Podcastek

d. közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

2023-ban 455 rendezvényt szerveztünk (nem számítva a teljesen külsős rendezvényeket és a belső szakmai rendezvényeket), melyeken összesen 13.394 fő vett részt. Az előző évek adatait összefoglaló táblázatban a rendezvények számát, a látogatók számát és az egy rendezvényre jutók átlagos arányát tüntettük fel. Az összehasonlíthatóság szerint az arányokat lebontottuk 100 rendezvényre is.

Rendezvények száma és látogatottsága

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
db	100	121	38	101	438	455
létszám	3589	2964	804	2804	11696	13394
átlag	35	24	21	27	27	30

Kiemelt programsorozataink:

- Kávézson kedvenceivel/író-olvasó találkozók, könyvbemutatók (14 alkalom)
- Helyi Érték (11 alkalom)
- Öko-esték (10 alkalom)
- UFO-Nyitott Rezervátum (10 alkalom)
- Vakrandizz egy könyvvel (4 alkalom)

Kiállítások:

Központ (Fő tér 2.): 11 alkalom (festmények, fotók, mandalák)

Népház úti fiókkönyvtár: 5 alkalom (festmények, fotók)

Kisközösségek/klubok

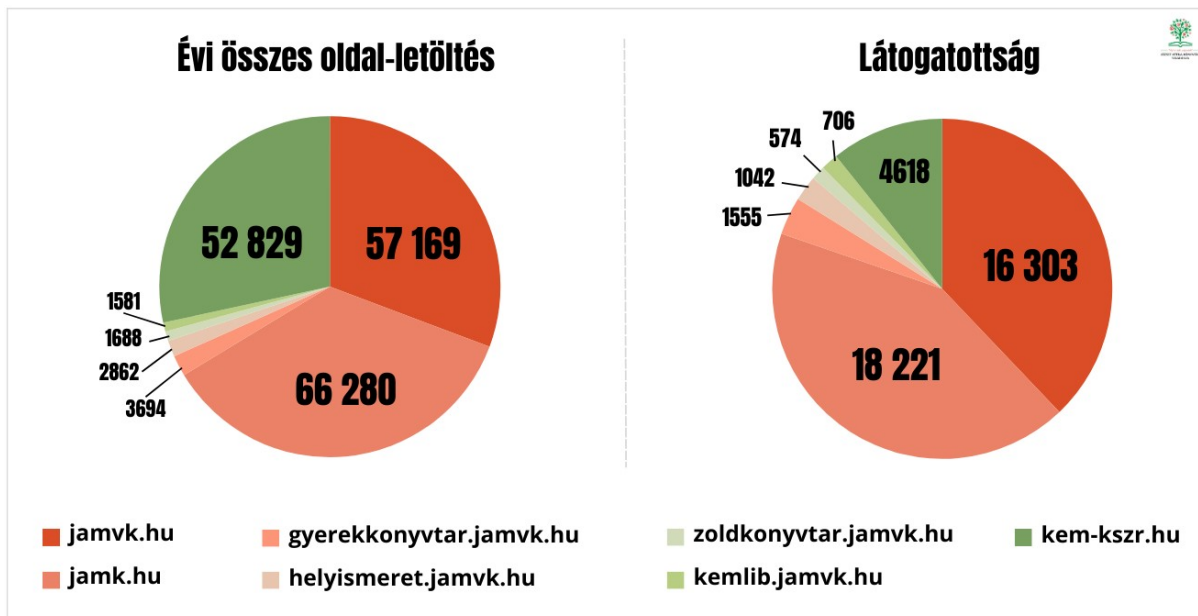
A könyvtárban működő klubok mindegyikével kollégáink szorosan tartják a kapcsolatot. Programjainkat folyamatosan figyelmükbe ajánljuk és keressük az együttműködés lehetőségét. A közösségek tagjainak nagy része beiratkozott olvasónk is egyben. Jelenleg 18 kisközösségnek ad helyet intézményünk.

Gyermekkönyvtárosaink rengeteg programmal készülnek az aprótalpúak számára:

- JAMÓKa babaprogram (10)
- Könyvtári foglalkozás (82)
- Egyéb program óvodások részére (1 közönségtalálkozó, 11 előszavas mesemondás),
- Programok iskolások részére (2 író-olvasó találkozó, 1 ismeretterjesztő előadás, 2 Autószozi, 1 olvasópályázat, 1 Gyalogbéka Öko olvasótábor, 2 workshop, 12 Könyvtármozi, egyéb foglalkozás külsős táborozók részére)
- Szülőklub (3)
- Mesesarok (5)
- Kézműves foglalkozás (14)
- Egyéb közösségi rendezvény (14)
- Kiállítás (2)

e. online felületek (honlap, közösségi média)

2023-ban a jamvk.hu portál tartalma visszakerült a jamk.hu domén alá, itt egy új honlapot alakítottunk ki, melyben az eddig külön kezelt oldalak jelentős részét ismét a jamk.hu doménnév alatt egyesítettük. A jamvk.hu domén terveink szerint 2024 folyamán megszüntetésre kerül.

Látogatottsági adatok

Honlap neve	Évi összes oldal-letöltés	Látogatók száma	Időszak	Napi átlag
www.jamvk.hu	57169	16303	6 hónap	314
http://gyerekkönyvtar.jamvk.hu	3694	1555	12 hónap	10
www.kem-kszr.hu	52829	4618	12 hónap	2
http://helyismeret.jamvk.hu	2862	1042	12 hónap	8
http://zoldkonyvtar.jamvk.hu	1688	574	12 hónap	5
http://kemlib.jamvk.hu	1581	706	12 hónap	5
www.jamk.hu	66280	18 221	6 hónap	422
ÖSSZESEN:	183503	43019		

f. területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

Könyvtárközi kérések	intézményi	régiós	fiókközi	összesen
Érkezett eredeti	269	1291	430	1990
érkezett digitális	7	0	0	7
Összesen	276	1291	430	1997 ODR-en keresztül 17, OPACon keresztül 1980

Könyvtárközi kéresek	intézményi	régiós	fiókközi	összesen
Küldött eredeti	213	0	11	224
Küldött digitális	8	0	0	8
Összesen	221	0	11	232 ODR-en keresztül 230, OPAC- -on keresztül 2

7. Minőségirányítás

2023-ban az egyik legnagyobb eredménye és projektje volt a tatabányai József Attila Könyvtárnak a Minősített Könyvtár cím elnyeréséért benyújtott pályázat, és az azt megelőző minőségirányítási tevékenység és dokumentáció megvalósítása. Szorosan hozzákapcsolódott ehhez az is, hogy szintén ebben az időszakban nevezünk és nyertük el a Családbarát Szolgáltatóhely címet is.

a. használói elégedettségmérés

2023 során 4 alkalommal mértünk használói elégedettséget:

1. Vakrandizz egy könyvvel! – visszajelző kérdőív
2. Ön mennyire tartja családbarátnak a József Attila Könyvtárat?”
3. Általános elégedettségmérés: egész egyszerűen rákérdeztünk arra, hogy egy adott napon mennyire volt elégedett szolgáltatásainkkal az olvasó
4. Mennyire volt elégedett egy rendezvényünkkel?

b. önértékelés

Elvégeztük a Minősített Könyvtár Cím elnyeréséhez szükséges önértékelést, de nem álltunk meg itt. A vezetők 360 fokos, a dolgozók és a legfőbb vezető 180 fokos értékelésen esett át. Harmadik alkalommal töltötték ki a kollégák a dolgozói elégedettségmérés űrlapot is, melyről 2023 végén igazgatói riportot is kaptak.

c. tárgyévi fejlesztések, innovatív lépések

Elindította könyvtárunk 2023 júliusában a CloudLibrary szolgáltatást, amely segítségével egy applikáción keresztül tudnak olvasóink e-bookokat kölcsönözni. Egyelőre csak a vármegyei könyvtárban és a KSZR-hez tartozó településeken regisztrált, aktív könyvtári

tagsággal és olvasójeggyel rendelkezők tudják igénybe venni a szolgáltatást, de 2024-ben már lehetőség lesz az online beiratkozásra és tagdíj-fizetésre is.

8. Tudományos kutatás és kiadványok

- Folyamatosan szerkesztjük és jelentetjük meg online a KemLib című szakmai lapunkat. (10 szám, 244 cikk)
- Közel kétéves kutatómunka után elkészült az 1947-2021. ART LIMES REPERTÓRIUM című kiadvány (280 kéziratoldal). A Kernstok Károly Művészeti Alapítvánnyal együttműködve a megjelenés hamarosan várható.
- Öko-hírek: 11 online hírszerkesztés
- Könyvtárunk a kiadója az Új Forrás irodalmi, társadalmi folyóiratnak (10 szám)
- Szintén könyvtárunk adta ki Ölveczky Gábor: Amíg című kötetét.

Előadások:

- Dr. Horváth Géza - Gyüszti László: A helyismereti és muzeális gyűjteményünk
- Dr. Horváth Géza: A tatabányai József Attila Könyvtár muzeális gyűjteménye, mint a megőrzés fontos helyszíne
- Fábrián Ildikó: Az e-book kölcsönzés bevezetése és az első tapasztalatok
- Feketsné Kisvarga Anita: Tudástérkép a JAMK-ban,
- Márku Mónika: Helyismereti podcastjeink
- Mikolasek Zsófia:
Békés Pál: Lomtalanítás a Fehérlőfia utcában – bemutató drámapedagógiai foglalkozás
E-book kölcsönzés a Tatabánya MJV József Attila Könyvtárban
Ripa és barátai. A nagy kincsvadászat Komárom-Esztergom vármegyében. Matricás könyv és társasjáték. Együttműködés és innováció
Szervezetfejlesztés modern eszközökkel
- Nász János: Könyvtárzöldítés Győrött is.
- Suller Ildikó:
„Szivü(n)kben szép zöld tüzek égnek” – Bemutatkozik a TMJV József Attila Könyvtár gyermekrészlege
Családbarát szolgáltatóhely - mit tettünk érte
- Török Csaba:
E-szolgáltatásaink rendszere
Innováció és megőrzés – Digitalizálás a tatabányai József Attila Könyvtárban

9. Partnerségi együttműködések

a. kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

- 2023-ban az ELTE négy könyvtári informatikus szakos hallgatója összesen 215 óras szakmai gyakorlaton vett részt könyvtárunkban gyűjteményszervezés, állományfejlesztés témakörben.

- 2023-ban 62 fő tanuló 282 alkalommal érkezett hozzánk közösségi szolgálatra, összesen 943 órát töltöttek a könyvtárunkban. Új együttműködési szerződések megkötésére került sor 2023-ban is, újabb öt iskolával gyarapodott a lista, ahonnan iskolai közösségi szolgálatra érkehetnek hozzánk diákok.
- Kiemelt eredményünk a Komárom-Esztergom Vármegyei Önkormányzattal létrehozott két kiadvány: Ripa és barátai matricás könyv és a hasonló címet viselő társasjáték. A két kiadvány a vármegye értékeit népszerűsíti, a szellemi háttér munka könyvtárunk feladata volt.
- A Kölchey Alapítvány pályázatával elnyert támogatásból sikerült magyar nyelvű könyveket vásárolni határon túli testvérkönyvtárainknak. A dokumentumok átadására 2023. október 9-én és november 11-én került sor. Először az érsekújvári Anton Bernolák Könyvtárból érkeztek hozzánk a lelkes kollégák, majd a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár csapatát láttuk vendégül.
- Az Országos Könyvtári Napok keretében megrendezett Könyves Vasárnapon az ingyenes beiratkozási és megbocsátási akcióban résztvevőktől női higiéniai termékeket (szárnyas betét, tampon) kértünk, melyeket aztán eljuttattunk a tatabányai Család és Gyermekjóléti Központnak.
- Karácsony előtt ismét kinyitott a „Könyvtár butik”, ahol a kollégák által már nem használt, de még jó állapotban lévő ruhákat, cipőket és egyéb használati tárgyakat árusítottuk ki pár forintért. A megmaradt ruhaneműket végül elszállítottuk a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetéhez adományként.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei

a. a könyvtár megjelenése médiumokban

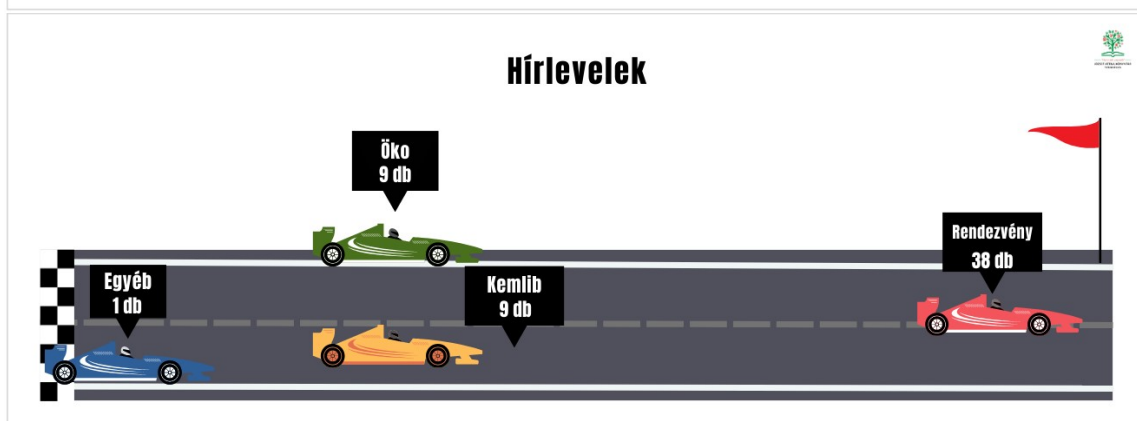
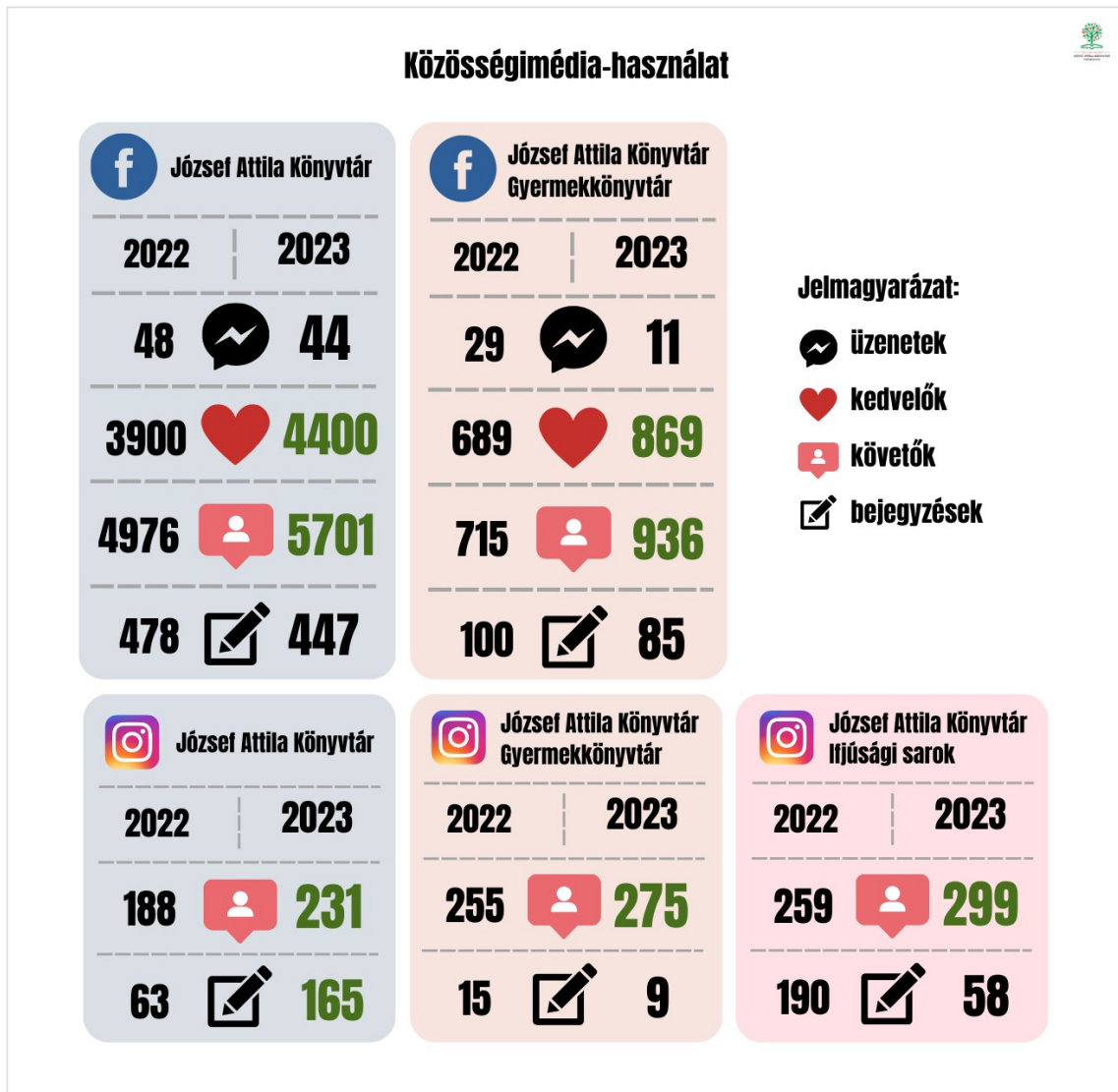
A könyvtár 2023. évi megjelenése a médiában az alábbiak szerint alakult az előző évekhez képest:

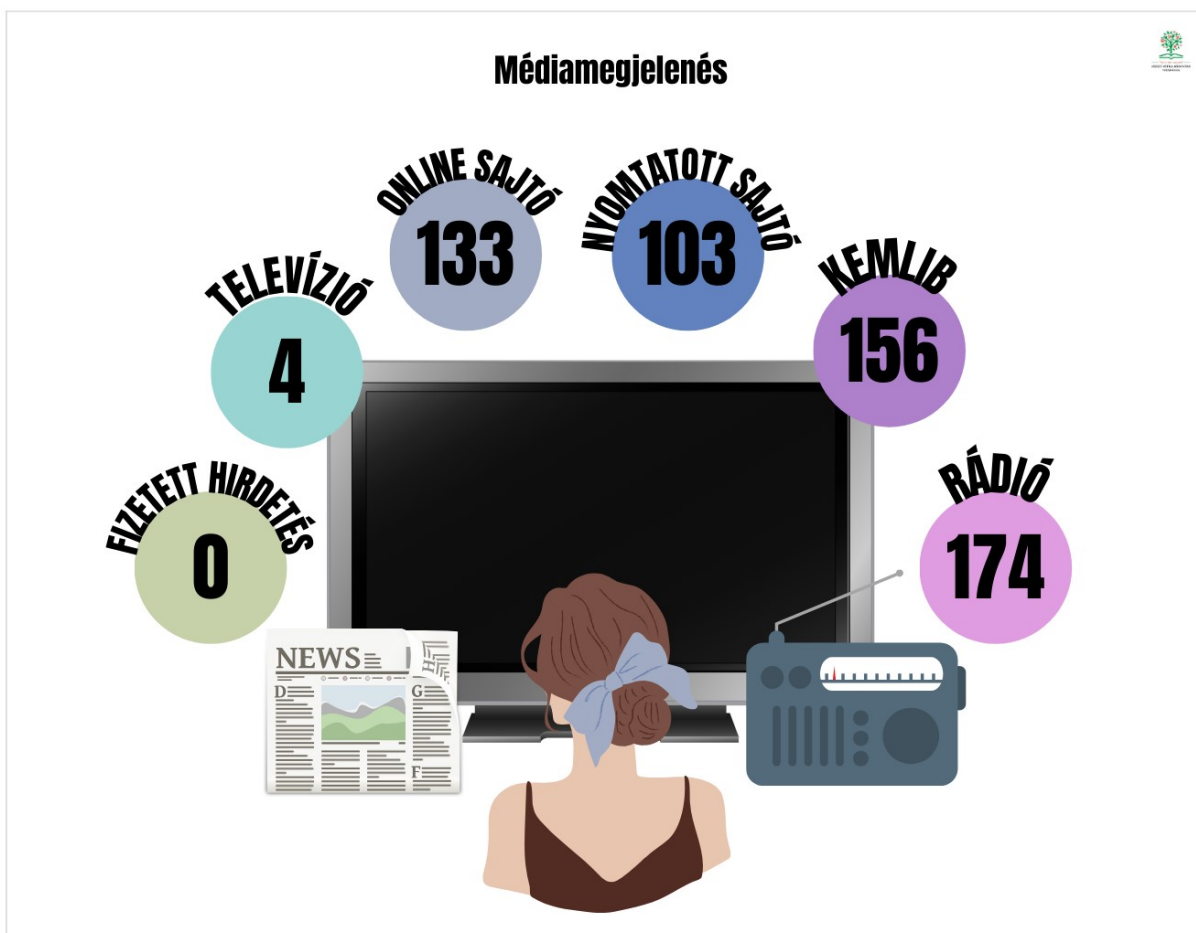
Média	2021-es érték	2022-es adatok	2023-as adatok
TV	15	26	4
Rádió	110	167	174
Fizetett hirdetés	0	0	0
Nyomtatott sajtó	88	100	103
Kemlib	48	138	156
Online	90	96	133
Összesen	351	527	570

Az online médiában megjelenésünk nagyon kedvezően alakult. Az adatokból az derül ki, hogy a Forrás Rádióban, valamint az online hírportálokon, mint a Tatabanya.hu és Kemma.hu is jóval több alkalommal adtak hírt rólunk, mint az előző években. Összességében a tavalyi adatokhoz képest 74%-os emelkedést tudunk elkönyvelni.

b. lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)

- rendezvényekről összesítő és egyedi plakátok készítése
- új honlap
- új bannerek használata
- honlap, Facebook és Instagram bejegyzések folyamatos frissítése, hírlevelek kiküldése kiemelt eseményekről és beiratkozási akciókról minden olvasónak küldünk értesítést e-mailben
- elektronikus plakátok, információs anyagok kiküldése e-mailben: média, városi könyvtárak a megyében; nyugdíjas klubok
- a statisztikai adatokból infografika készítése az olvasók tájékoztatására

11. A vármegyei hatókörű városi könyvtár a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló

a. a vármegyei kötelempéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról,

- A 717/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet A kiadványok kötelempéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról című jogszabály alapján könyvtárunk részesül a vármegye nyomdáiban készült dokumentumok egy-egy példányából. Kötelempéldányként kapott és nyilvántartásba vett dokumentumok száma 2023-ban 596 db volt (2022-ban ez a szám 280 db volt.)
- Digitalizálás: ld. 5d. pont
- elektronikus katalógus: ld.: 5b. pont

b. a vármegye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról,

- Szakmai tanácsadást biztosítunk a hozzánk forduló intézmények könyvtárosainak. 2023. január 23-án a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár kollégáival egyeztetettünk a statisztikai adatszolgáltatáshoz alkalmazott keresési módozatokról az IKR-ben.
- A József Attila Könyvtár Tatabánya (és benne a Település-ellátási és Módszertani Osztály) koordinálja a vármegye köz- és szakkönyvtárainak éves statisztikai adatszolgáltatását, valamint központi szerepet játszik a beszámolók és a munkatervek összegyűjtésében, továbbításában az illetékesek felé.

- A Kulturális és Innovációs Minisztérium kérésére továbbítottuk azt a kérdőívet, amely az intézmények biztonsági tudatosságát hivatott vizsgálni. A könyvtárak (és velük együtt a fenntartó önkormányzatok) természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezési stratégiájának megismerése állt a felmérés középpontjában.
- Az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézete megismételte 2023-ban az országos felmérését a könyvtárak energia-veszélyhelyzeti működéséről. Átfogó képet szerettek volna kapni a nyitva tartások és a szolgáltatások alakulásáról, a veszélyhelyzet kihirdetése (2022. szeptember) után történt változásokról. A segítségünket kérték a kérdőív továbbításában a települések felé.
- A megyei könyvtár által szervezett 4 konferenciára is meghívtuk a kollégákat:
2023. április 19. II. Országos Zöldkönyvtári Konferencia
2023. május 19-21. Országos Honismereti Szövetség Kiadványszerkesztői konferenciája
2023. július 12-15. Vándorgyűlés
2023. október 2. Innovációk, fejlesztések és újdonságok a JAMK-ban - könyvtárszakmai konferencia az Országos Könyvtári Napok keretében

c. a települési könyvtárak tevékenységét segítő 2023-ban nyújtott szolgáltatásokról

A KSZR kiemelt projektjei:

- Olvasótábort szerveztünk Pilismaróton 25 gyermek részvételével 2023. augusztus 7-11. között – fő tematikánk az utazás volt.
- Kiosztottuk „Az év települési könyvtára 2023” díjat 3 kategóriában (lakosságszám alapján): Annavölgy, Gyermely és Mocsá részére; „Az év Komárom-Esztergom vármegyei kistelepülési könyvtárosa” vándordíjat Kinstädtner Andreának, a bajóti könyvtár vezetőjének ítéltük oda.
- Elkészítettük a KSZR-naptárunkat 2024. évre is.
- Környén az állományt átnéztük és nagy részét leselejteztük, Vértessomlón pedig állományellenőrzést (és közben apasztást) is végeztünk.

d. az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről,

A kistelepülésen dolgozó új kollégákat betanítjuk a helyszínen is, de sokan inkább nálunk ismerkednek meg a könyvtárosi feladatokkal.

e. a települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról,

- A KSZR 2022. éves tevékenységéről májusban beszámolót küldtünk a kistelepülések polgármestereinek. Az általános tudnivalók mellékleteként pénzügyi kimutatást és forgalmi adatokat szolgáltatunk minden egyes községi könyvtárról.
- A statisztikai adatszolgáltatás lezárását követően, az elfogadott és véglegesített űrlapokat tájékoztatóként továbbítottuk a kollégák és az önkormányzatok felé.

- Közreműködtünk a Kulturális és Innovációs Minisztérium felhívásának eljuttatásában a települések felé, melyben az iránt érdeklődtek, hogy 2022. december 2. napja óta történt-e olyan eszköz beszerzése, amely a mozgási, látási, hallási, mentális vagy kommunikációs funkciókban sérült emberek valamely csoportja számára a szolgáltatások és dokumentumok hozzáférését biztosítja.

f. a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról.

- Megújítottuk e-könyvtár felületünket. digitalizált dokumentumaink feltöltése folyamatban van.
- Helyi érték podcastjeink a <https://soundcloud.com/user-484715088> felületen érhetők el.

12. Könyvtárhasználati tendenciák (6. sz. melléklet)

a. Az elmúlt éveket jelentősen meghatározó világjárvány, illetve az ún. „energiaválság” miatt kialakított szervezeti változások, új és megváltozott szolgáltatások bemutatása és fenntarthatósága.

2019-2021-ben nemcsak a világjárvány, hanem könyvtárunk központi épületének megújulása, és az ezzel együtt járó kényszerintézkedések is jelen voltak könyvtárunk életében. Gyorsan reagáltunk a kihívásokra, és számos olyan szolgáltatást vezettünk be, melyek továbbfejlesztve ma is részei mindennapjainknak. A pandémia alatt podcast-műsorokat gyártottunk, melynek folytatásaként – ha nem is az egykori intenzitással –, de ma is készítünk interjúkat a vármegye népszerű és elismert közszereplőivel. Fapados könyvtárhasználatot vezettünk be a járvány idején, melynek tapasztalatait jól tudtuk kamatoztatni akkor, amikor 2021 májusában kinyitottunk ugyan, de a könyvtárat teljes nyitvatartási időben csak az oltási igazolvánnyal rendelkezők használhatták. Ekkor a fapados könyvtárhasználat gyakorlatát alkalmazva, a szokásos szünnapunkon szolgálthattunk a be nem oltott lakosság számára. Már ekkor megfogalmazódott bennünk a távoli beiratkozás, az e-book-kölcsönzés, a zárva tartás melletti kölcsönzés és az online fizetési lehetőség szolgáltatások kidolgozása. Mára ezekből a könyvbox-szolgáltatás, az e-book kölcsönzés és a zárva tartás ideje alatt is működő könyvvisszavevő automata üzemeltetése valósult meg. Idén kerül bevezetésre az online beiratkozási és -fizetési lehetőség.

Az energiaválság a fiókkönyvtáraink hosszabb-rövidebb ideig tartó zárva tartását eredményezte. A kényszerű szolgáltatás-szüneteltetést a fiókkönyvtárak épületének felújítására használtuk fel, a felszabaduló humánerőforrást pedig a digitalizálási feladatok elvégzésére irányítottuk át.

b. Használati tendenciák kiértékelése: hogyan változtak az olvasási és könyvtárhasználati szokások a 2019-2023 időszakban, a szakmai mutatók 2., 3., 9., és 12. főpontja alapján.

A könyvtárat aktívan használók száma (mely a mi könyvtárunk adataiban a regisztrált olvasók számával azonos), a 2019-es számokhoz képes jelentős visszaesést mutatott 2020-ban és 2021-ben, viszont a könyvtár felújított központi épületének megnyitását és a pandémiát

követő teljes évtől, azaz 2022-től kezdve töretlen emelkedést mutat. 2022-re meghaladtuk a 2019-es regisztrált/aktív könyvtárhasználókat mutató adatot. (2019-ben 6.766 fő, 2022-ben 7.013 fő volt könyvtárunk aktív tagja.) 2023-ra ez a szám 7.268 főt mutat.

Ez a 2020-as évre történő visszaesés, majd gyors és meredek emelkedés a könyvtárhasználatok és a személyes látogatók számában is tetten érhető.

Ami a dokumentumkölcsonzéseket illeti, nem meglepő módon, ugyanez a tendencia érzékelhető az adatokban. Dokumentumtípus szerint vizsgálva a számokat azt látjuk, hogy a könyvkölcsönzés a 2019-es kiinduló adathoz képest 2020-ra mély zuhanást, majd 2021-től meredek emelkedést mutat. Ugyanakkor az audiovizuális dokumentumok kölcsönzésének száma még 2023-ban sem haladta meg a 2019-es adatot. Ez egyértelműen jelzi streaming szolgáltatások elterjedésének hatását, hiszen valószínűleg ennek következtében kölcsönöztek kevesebb DVD-t olvasóink.

A 2023-as esztendőben új dokumentumtípus kölcsönzésének lehetősége is megnyílt használóink számára, az e-book-állományunkból való kölcsönzés.

A világjárvány sajnos, megtanított minket arra, hogyan lehet a személyes találkozásokat mellőzve biztosítani egy-egy szolgáltatást. A nyitás után ezek a szolgáltatások, illetve ezek továbbfejlesztett változatai tovább éltek, és olvasóink szeretik használni az online ügyintézést, a könyvboxba kérést, a foglalást, az automatáknál és az e-book állományból történő kölcsönzést. Mégis azt mondhatjuk, hogy a könyvtárunk iránti érdeklődés, a klubjaink pezsgése és a programjaink iránti érdeklődés azt mutatja, hogy város-, sőt megszerte közkedvelt közösségi kulturális intézménnyé váltunk, ahová érdemes betérni. A praktikus szolgáltatások pedig a kényelmes könyvtárhasználathoz járulnak hozzá, a közösségi élményekre azonban szükségük van látogatóinknak.

Tatabánya, 2024. február 26.